

Kotona kylässä

Eteläpohjalaiset Kylät ry:n strategia 2030

Hyväksytty syyskokouksessa

11.12.2024

Kotona kylässä

Eteläpohjalaiset Kylät ry:n strategia 2030

VISIO Elinvoimaiset, osallistavat ja yhteisölliset kylät Etelä-Pohjanmaalla.

MISSIO Tuemme, aktivoimme ja yhdistämme eteläpohjalaisia kylätoiminnan yhdistyksiä. Edistämme kylien kehittämistä. Valvomme kylien etua ja vahvistamme niiden ääntä maakunnassa.

ARVOT

- Paikallisuus** – Korostamme paikallisten kylien identiteettiä ja omaleimaisuutta.
- Yhteisöllisyys** – Tuemme kylien omaehtoista toimintaa ja kylien sekä kunnan ja kylien välistä yhteistyötä. Kannustamme kaikkia kyläläisiä mukaan toimintaan.
- Kestävyys** – Edistämme pitkäjänteisiä ratkaisuja ja kylien elinvoimaa.

STRATEGISET TAVOITTEET JA TOIMENPITEET

Kylien aktivointi ja tukeminen

Tavoite: Tuemme kylien omaa toimintaa ja sen uudistumista.

Toimenpiteet: Olemme aktiivinen toimija kylätoimijoiden verkostossa. Tunnumme kylien tarpeet. Kokoamme kylätoimijoita yhteen, järjestämme koulutuksia, tiedotamme, jaamme parhaita ideoita ja toimintamalleja. Tuemme kylätoiminnan sukupolvenvaihdoksia.

Edunvalvonta ja asiantuntijatyö

Tavoite: Huolehdimme kylien toimintaedellytyksistä.

Toimenpiteet: Teemme aktiivista yhteistyötä kuntien ja muiden tärkeiden sidosryhmien kanssa. Tarjoamme kylille ja kuntiin tietoa ja asiantuntijaresursseja. Viestimme kylien toiminnasta ja sen merkityksestä myös kuntien ja maakunnan päättäjille.

Resurssien vahvistaminen ja yhteistyö

Tavoite: Varmistetaan toiminnan jatkuvuus ja tehokas resurssien käyttö.

Toimenpiteet: Teemme aktiivista yhteistyötä Leader-ryhmien ja rahoittajatahojen kanssa. Hyödynnämme resurssina myös hallituksen jäseniä. Pyrimme löytämään yhdistyksemme toiminnan rahoitukseen uusia lähteitä.

Lukijalle

Tämä Eteläpohjalaiset Kylät ry:n strategia on otettu käyttöön vuoden 2025 alusta alkaen ja strategiakausi on määritelty kestäväksi vuoteen 2030 saakka.

Strategia on tiivistetty edelliselle sivulle. Sitä taustoittaa ja tarkentaa muilla sivuilla oleva teksti strategiaprozessista. Strategian ajantasaisuus on tarkoitus tarkistaa ja sisältö tarvittaessa päivittää strategiakauden aikana.

Strategia konkretisoituu vuosittaisella toimintasuunnitelmalla, jonka yhdistyksen syyskokous hyväksyy.

Eteläpohjalaiset Kylät ry:n historiaa ja nykypäivää

Eteläpohjalaiset Kylät ry (EPK) on perustettu vuonna 1995 (rekisteröity 1996).

Seppo Niemelä kirjoitti vuonna 2015 yhdistyksen 20-vuotisjuhlavuoden historiikin *"Kylä kumppanina. Kertomus Eteläpohjalaiset kylät ry:n 20 toimintavuodesta"*. Niemelä katsoo tekstissään, että EPK:lla oli ensimmäisen 20 vuoden aikana kolme erilaista kautta:

Eteläpohjalaisten kylät ry:n toiminta jakautuu kolmeen kauteen. Ensimmäisessä vaiheessa maakunta hyppäsi vauhdilla ohjelmaperustaiseen kehittämiseen ja sitä tukevaan kyläohjelmaan EU:iin liittymispäätöksen jälkeen 1996.

Toisessa vaiheessa ohjelmakautena 2000–2007 Eteläpohjalaiset kylät ry ensin valmisti ja sitten koordinoi kyläohjelmalle perustuvien teemaohjelmien mukaisten hankkeiden rahoitusta. Maakunnallisesta kyläsuunnitelmasta tuli alkuvuosina kehittämistäväline.

Kolmas vaihe alkoi vuodesta 2007, kun maaseudun kehittämisen päävastuu siirtyi seudullisille Leader-toimintaryhmille, joille maakunnallinen toimija oli aurannut tien.

Yhdistys palasi perustehtävänsä kylälaajana puolestapuhujana ja yhteyksien luojana.

EPK:n rooli valtakunnallisessa kylätoiminnan verkostossa on toimia maakuntatasolla, Suomen Kyläliiton jäsenenä. EPK:n varsinaisia jäseniä ovat kyläyhdistykset tai muut kylätoimintaa toteuttavat yhdistykset.

Etelä-Pohjanmaalla neljä Leader-yhdistystä: Liiveri, Aisapari, Suupohja ja Kuudestaan. Lisäksi vuonna 2021 maakuntaa vaihtaneen Isokyrön alueella toimii kehittämissyhteistyö Yhyres. Neljällä ensin mainitulla on ollut jo vuodesta 2015 alkaen jatkuvasti meneillään maakunnallisia kylähankkeita. Hankkeissa on työskennellyt neljä henkilöä ("seudullista kyläasiamiestä") ja

hankkeiden kautta onkin suuntautunut kylille erittäin merkittävä työpanos. EPK:n ja kylähankkeiden välinen rooli on ollut jossain määrin tarkentumaton ja kylille epäselvä.

Edellä mainitussa Niemelän kirjoittamassa EPK:n 20-vuotishistoriikissa todetaan: *"Tehtäväalan monitahoinen laajuus ja voimavarojen pienuus ovat yhdistykselle vaikeasti ratkaistava yhtälö. Yhdistys on viime vuosina saanut varoja puolipäiväisen kyläasiamiehen palkkaamiseen. Jo itse yhdistyksen toiminnan pyörittäminen vaatii paljon työtä. Yhdistyksen tehtävästä ja missiosta joudutaan jatkuvasti keskustelemaan."*

Tilanne on tätä strategiaa luodessa ennallaan ja yksi tämänkin strategiatyön tavoitteista oli tarkentaa EPK:n roolia kylätoimijoiden verkostossa: Mihin meitä tarvitaan ja mihin käytettävissä olevat resurssit kannattaa suunnata?

Eteläpohjalaiset Kylät ry:n tärkein rahoituslähde on valtionapu, joka kanavoituu Suomen Kylien kautta. Valtionapu on viime vuosina riittänyt noin 50 % työntekijän palkkaamiseen. Muita tuloja ja säästöjä käyttäen EPK on palkannut työntekijäkseen toiminnanjohtajan 60 % työajalla. Vaikka EPK:lle onkin vuosien varrella kertynyt säästöjä, valtionavun mahdolliset muutokset voivat muuttaa kokonaisuutta nopeasti.

Tärkeä rooli EPK:ssa on hallituksella. Vuonna 2023 uudistetuissa säännöissä hallituksen kooksi määriteltiin 4-8 varsinaista jäsentä ja 0-2 varajäsentä. Säännöissä haluttiin pitää edelleen kiinni siitä, että hallitusjäsenet on valittu koko maakunnan alueelta.

Eteläpohjalaiset Kylät ry:llä oli vuosien 2021-2023 aikana kaksivuotinen Landemia-hanke, jossa työskenteli kolme osa-aikaista hanketyöntekijää. Hanke sai valtakunnallista huomiota. Hankkeessa työstettiin ja käytettiin useita erilaisia toimintamalleja, mm. Kyläkummit, Kunta tulee kylään ja Parasta mun kylässä. Hankkeen päätteeksi todettiin, että näitä toimintamalleja kannattaa pitää esillä jatkossakin.

Strategiatyö 2023-2024

EPK:n strategian uudistamisprosessi käynnistettiin elokuussa 2023. Jo ensimmäisessä palaverissa todettiin, että strategiaa tehdessä on tunnistettava ja tunnustettava yhdistyksen rajalliset resurssit ja mietittävä niiden järkevin käyttötapa. Lisäksi toivottiin perustehtävän kirkastamista, siitä nostettavien tavoitteiden asettamista ja käytännön toimenpiteiden miettimistä. Strategian työstämiseen päätettiin ostaa apua Maaseudun sivistysliitosta / Maahenki Oy:stä.

Sidosryhmiä ja perustehtäviä

Strategiaa työstettiin kolmessa hallitusjäsenten työpajassa Maahengen asiantuntijan johtamana. Ensimmäisessä työpajassa syyskuussa 2023 pohdittiin EPK:n perustehtävää ja sidosryhmiä.

Sidosryhmät

Sidosryhmiä todettiin olevan runsaasti. Sidosryhmiä pyrittiin sijoittamaan asteikolle niiden kanssa olevan yhteyden tiiviyden mukaan: jatkuva yhteys, "tärkeintä" vs. satunnaisempi yhteydenpito, "ollaan mukana". Todettiin kuitenkin, että sidosryhmiä on vaikea asettaa tärkeysjärjestykseen. Näkökulmasta riippuen järjestys voi olla erilainen. On myös ajallista vaihtelua, mikä on milloinkin oleellista, mikä on pinnalla ja niin edelleen. Resurssien käytön kannalta on pysähdyttävä miettimään sidosryhmän merkittävyyttä perustehtävän toteuttamisen kannalta. Nyt tärkeimmät sidosryhmät kirjattiin näin:

1 tärkeintä, jatkuvaa	2	3	4 satunnaisempaa, "ollaan mukana", seurataan / näytään
Kylät ja muut jäsenet	Leaderit	Kunnat	Oppilaitokset
Suomen Kylät	ELY	Maakuntaliitto	Ruralia-instituutti
E-P:n seudulliset kylätyöntekijät		Hyvinvointialue	Muut järjestöt
		Muut maakunnat	SP-säätiöt jne.
		Vapepa	
		Järjestöneuvosto	

Perustehtäviä ja niiden toteuttajakumppaneita

Perustehtävämme koostettiin työpajassa neljään otsikkoon. Edellä kerättyjä sidosryhmiä ja näitä perustehtäviä yhdistettiin sen mukaan, kenen kanssa mitäkin perustehtävää voidaan toteuttaa.

Maakunnallisen maaseutuverkoston koordinointi

Leaderit, kunnat, hyvinvointialue, järjestöneuvosto, ELY ym. rahoittajat, maakuntaliitto, Kotiseutuliitto, E-P:n nuorisoseura, SeAMK, Ruralia

Monialainen asiantuntijatyö

Leader-ryhmät, SeAMK + muut oppilaitokset, ELY, järjestöneuvosto, valtakunnalliset järjestöt, Vapepa, E-P:n liitto

Edunvalvonta

Suomen Kylät, maakuntaliitto, kunnat, yritykset, hyvinvointialue

Kylien aktivointi ja auttaminen

Jäsenet, kylät, muiden maakuntien kyläyhdistykset, Leaderit, seudulliset kylähanketyöntekijät, kunnat (kylä-kunta -foorumit), SP-säätiöt

Hallitusjäsenten kysely kylille

Hallitusjäsenten välitehtävässä heidän tuli tiedustella 1-2 kylästä niiden odotuksia EPK:ta kohtaan. Vastausten yhteenvedossa kaikkein eniten vastauksia tiivistyi otsikon "kylien toiminnan tuki" alle. Toiveina oli mm. toimintaideoiden levittämistä kylille, kylien ja kuntien yhteistyön edistämistä, eri aiheista järjestettäviä koulutuksia sekä yhdistysten toiminnan uudistumisen tukea.

Muina kommentteina esiin nousi mm. seuraavaa:

- EPK on jäänyt kylille etäiseksi.
- EPK:n odotetaan olevan kylien edunvalvoja eri suuntiin ja tiedottavan aktiivisesti ajankohtaisista asioista.
- EPK:lle ehdotettiin kylien kehittämiseen liittyvää hanketta ja vahvempaa roolia kylien omien hankkeiden tukemiseen.
- Ehdotettiin myös kylä ilahduttavien tapahtumien toteuttamista.

Perustehtävä tiivistyy

Toiseen työpajaan lokakuussa 2023 perustehtävä oli tiivistynyt kahteen kokoavaan yläotsikkoon "Kylien aktivointi ja auttaminen" sekä "Edunvalvonta ja monialainen asiantuntijatyö". Työpajassa mietittiin, mikä näiden toteuttamisessa on oleellista, millaisessa toimintaympäristössä niitä hoidetaan, mitä toimenpiteitä niiden hoitamiseen voisi kuulua, millä resursseilla tehtäviä hoidetaan ja miten asioista viestitään.

Kylien aktivointi ja auttaminen

Kyliä tukeminen edellyttää sitä, että tuntee niiden tarpeet. Työtä vaikeuttaa, että jokainen kylä on erilainen ja niiden tilanteet ovat vaihtelevia. Resurssien tehokkaan käyttämisen vuoksi on löydettävä toimintatavat, jotka hyödyttävät mahdollisimman monia. Kylillä tarvitaan rohkeutta uudistua tilanteissa, joissa esimerkiksi uusia vastuunkantajia on vaikea saada (väen vähentyminen ja/tai haluttomuus sitoutua).

Toimenpiteiksi kylien tukeen ideoitiin mm. alueellisten kyläkiertueiden ja koulutusten järjestämistä. Tiedottamisella eri kanavissa (esim. uutiskirje, some, nettisivut, lehti, esitteet, koulutukset, tapahtumat) saavutetaan työpanokseen nähden tehokkaasti suuri joukko kyläiä.

Villeinä ideoina kirjattiin mm. sokkomatkoja kyliin ja toisiin maakuntiin, sekä "kuukauden kylä"-esittelyjä.

Toiminnan resurssien vahvistamiseksi toivottiin myös hallitusjäsenten laajempaa osallistamista, tiiviimpää yhteistyötä Leader-ryhmien kanssa ja aiheeseen sopivan oman hankkeen toteuttamista.

Edunvalvonta ja monialainen asiantuntijatyö

Kyliä edunvalvonnan tavoitteena on kyliä elinvoimaisuuden säilyttäminen. EPK voi tarjota omaa asiantuntemustaan kylille ja yhteistyökumppaneilleen. Edunvalvonnan osalta työpajassa mietittiin, mihin meillä on valtuutus: ketä voimme edustaa, kenen äänellä puhua. Lisäksi on tunnistettava vaikuttamisen tarve sekä sen oikea aika ja paikka.

Toimijoita on myös useita. Resursseja ei kannata hukata asiaan, jolla on jo hoitaja. Yhteistyö on tärkeää. Olisiko ehkä jokin kyliä elämään vaikuttava osa-alue, jolla ei ole vielä hoitajaa?

Asiantuntijaroolin rakentaminen on pitkäaikainen työ. Edunvalvonnan ja asiantuntijaroolin tehoa ja vaikuttavuutta voidaan laajentaa hyvällä yhteistyöllä muiden toimijoiden kanssa. Jälleen on kuitenkin mietittävä, mikä eri yhteistyötahojen lisäarvo on. Vähä resursseja ei voi käyttää toimintaan, joka ei edistä ydintehtävän toteuttamista.

Työn tehokkuutta pyritään lisäämään sillä, että myös EPK:n hallitusjäsenet seuraavat alueitaan. Näin tiedetään laajemmin, mitä maakunnassa tapahtuu ja mihin pitäisi ehkä pyrkiä vaikuttamaan.

Lausuntoja EPK voi antaa maakuntatason asioista. Kunnan asioissa voidaan mahdollisuuksien mukaan neuvoa kyliä.

Muutostarpeiden ja käytännön tekojen pohdintaa

Kolmas strategiatyöpaja järjestettiin joulukuussa 2023. Sen ryhmätöissä pyrittiin löytämään *muutoksia*, joiden toteutuminen edistäisi tavoitteidemme toteutumista. Lisäksi mietittiin, mitä tulee tehdä, että nämä muutokset tapahtuisivat.

Kyliä aktivoimiseen ja auttamiseen liittyvinä muutoksina ja niitä edistävinä tekoina ryhmätöissä kirjattiin (tiivistetty, yhdistelty):

Muutos: Tunnettu kyliä tarpeet nykyistä paremmin

Tekoja: Kyläkysely, kyläkiertue, jatkuva tiedotus. Ongelma: Miten tavoitetaan kylät, joihin ei saa kontaktia / jotka eivät reagoi yhteisviestintään?

Muutos: Kylät saavat oman kylän väen aktivoitua / omaehtoinen toiminta kylässä lisääntyy / vastuunkantajia saadaan lisää.

Tekoja kylätasolla: Kyläläisten osallistaminen. Rohkeus ja ymmärrys pyytää myös uusia mukaan. Vapaaehtoisten muistaminen / palkitseminen ja motivointi. Kylällä mukavia virkistäviä tapahtumia, ei vain talkoita. Kylään muuttavien kontaktointi / muistaminen ja mukaan kutsuminen. Kyläläisille kysely ideoista ja toiveista. "Vuoden kyläläisen" valinta. Hyvä kylän sisäinen viestintä. Kunnan ja kylien kyläfoorumi.

Tekoja EPK:n toimesta: Tuetaan kylien omaa toimintaa. Esimerkkien ja ideoiden levittämistä (uudistumista, uutta intoa, uusilla toimintamuodoilla uusia mukaan). Kouluttaminen yhdistystoiminnasta → rohkaisu mukaan, kylätoiminnan "sukupolvenvaihdosten" tukeminen, neuvonta, vinkit. Kouluttamista muistakin kylätoiminnan aiheista, esim. viestintä. Aktiivinen tiedottaminen. EPK:n on tunnettava kylien tarpeet nykyistä paremmin, että osaamme vastata niihin. Järjestetään live-tilaisuuksia. Aktivoidaan hallituksen jäsenet resurssiksi. Autetaan kylien hankkeissa.

Edunvalvontaan ja monialaiseen asiantuntijatyöhön liittyvinä muutoksina ja niitä edistävinä tekoina ryhmitöissä kirjattiin (tiivistetty, yhdistelty):

Muutos: Kunnat tunnistavat ja tunnustavat kylien merkityksen.

Tekoja: Kuntiin vaikuttaminen (tapaamiset, asian esillä pitäminen). Hyvien käytänteiden levittämistä, esim. kyläfoorumitoiminta ja "kunta tulee kylään" -malli. Kylien laaja ja tärkeä toiminta tutuksi päättäjille. Budjettivaraukset kylätoimintaan → poikivat paljon enemmän. Kyläkummimallin levittäminen.

Muutos: EPK saavuttaa asiantuntijaroolin

Tekoja: Oma aktiivisuus – tarjotaan apua / neuvoja kylille ja kuntiin. Järjestetään koulutuksia, ollaan mukana verkostoissa. Viestitään aktiivisesti eri kanavissa ja ollaan esillä (esim. tapahtumat), rakennetaan mielikuvaa. Toimitaan luottamuksen arvoisesti. Asiantuntemuksen määrätietoinen kartuttaminen ja ylläpito esim. kouluttautumisen ja tiedonhankinnan avulla. Hyödynnetään toiminnanjohtajan ja hallitusjäsenien osaamista. Tiedon jalkauttamista kyliin.

Muutos: Yhdyn luukun periaate

Tekoja: Kootaan tietopankki ja toimintamalleja sekä yhteistyötahojen tiedot (esim. verkkosivuilla). Itse ei tarvitse tietää kaikkea, mutta osataan ohjata oikeaan paikkaan. Jatkuvaa koulutusta, esim. "kylien koulutuspäivät".

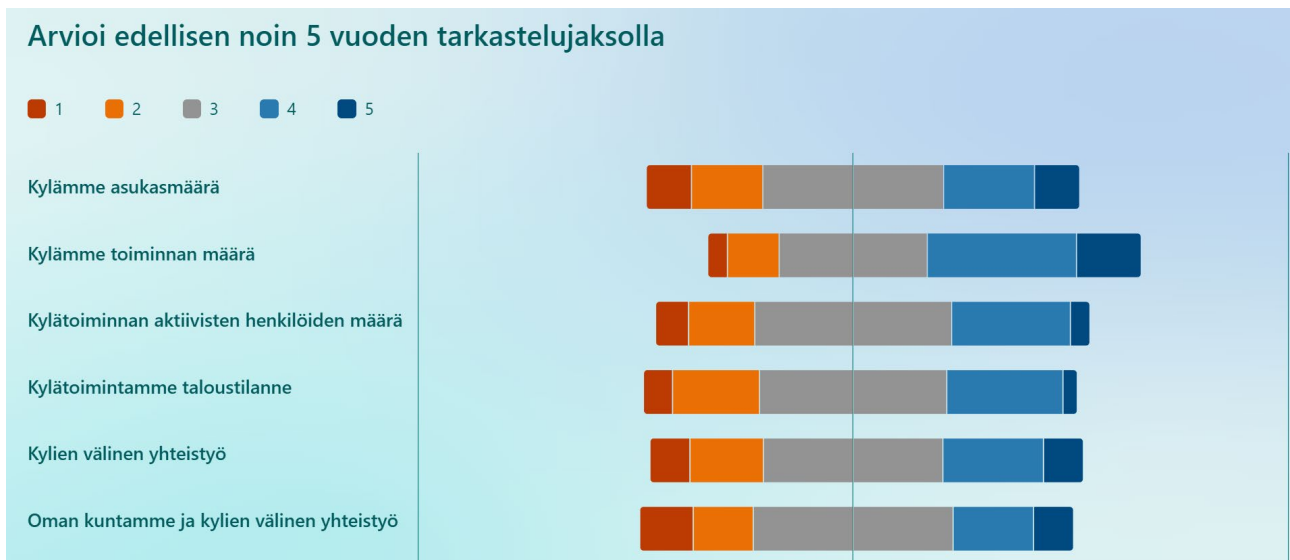

Kysely kylille

Maaliskuussa 2024 toteutettiin eteläpohjalaisille kylille suunnattu kysely niiden kuulumisista ja toiveista EPK:n suuntaan.

Vastauksia voidaan pitää suuntaa-antavina kokonaisuuden kannalta. Vastauksia saatiin ainoastaan noin puolesta maakunnan kunnista ja kappalemääräisesti vain 67 henkilöltä. Vastaajista kolmannes ilmoitti vastaavansa kylän edustajana (muut yksityishenkilönä). Vastaajista vajaat 60 prosenttia ilmoitti, että kylän yhdistys on EPK:n jäsen, mutta noin kolmasosa vastaajista ei tiennyt jäsenyyden tilannetta. Kymmenesosa vastaajista ilmoitti, että yhdistys ei ole EPK:n jäsen.

Saaduissa vastauksissa vahvistui käsitys, että kylien tilanteet ovat hyvin erilaisia: on aktiivisia kyliä ja on hiipuneita kyliä. Joissain kylissä toiminta on edellisvuosien aikana piristynyt ja monissa kylissä jatkuu hyvä perustekeminen. On kuitenkin myös kyliä, jotka ovat vastaajien mielestä kurjistumisen kierteessä.

Kuvaaja: Kysymys kehityssuunnista kylien tilanteissa. Vastausasteikko: 1 heikentynyt / vähentynyt paljon – 3 säilynyt ennallaan – 5 parantunut / lisääntynyt paljon.

Avoimissa kysymyksissä pyydettiin arvioimaan, mitä hyvää omalle kylälle ja sen kylätoimintaan kuuluu, sekä vastaavasti, mitkä asiat murehduttavat.

Vastauksissa toistui muun muassa seuraavia asioita:

- Olemassa olevasta toiminnasta iloittiin: se tuo yhteisöllisyyttä ja piristää.
- Erilaiset kokoontumis- ja harrastustilat sekä ulkoilumaastot saavat kiitosta.
- Oma koulu on tärkeä.
- Joillekin kylillä on saatu myös uusia asukkaita.
- Joissain kylissä on toteutunut onnistunut "sukupolvenvaihdos" vastuunkantajissa. Toimintaan saadut uudet henkilöt ovat tuoneet uusia ideoita ja uutta intoa entisillekin vastuunkantajille.

- Erittäin monissa vastauksissa toistui murhe vastuunkantajien vähäisyydestä. Uudet tekijät puuttuvat kokonaan tai he eivät halua ottaa laajempaa vastuuta. Vastuunkantajien keski-ikä nousee.
- Kylän toiminta oli joidenkin mielestä liian kapea-alaista, esimerkiksi vain tietyn ikäisille tai vain johonkin aikaan vuodesta.
- Toistuvana teemana vastauksissa oli myös murhe lakkautusuhan alla olevasta koulusta, jossakin myös kylätalon kohtalo oli avoinna. Kadonneet palvelut harmittavat.
- Myös rahahuolet painavat osaa kylistä: esim. kylätalon ylläpito on kallista.
- Monien kylien asukasmäärä on vähentynyt. Pois muuttaneiden talot jäävät tyhjäksi. Väen vähentyessä kylätoimintakin hiipuu.
- Joissain vastauksissa ollaan sitä mieltä, että kylätoiminta on jämähtänyt johonkin menneeseen ja kaivataan uudistumista.

Tiivistyksenä muiden avoimien kysymyksien vastauksista voidaan nostaa seuraavia toistuneita teemoja.

Millaisissa asioissa ja miten teidän kylänne voisi tarvita aktivointia ja auttamista?

- Koulutuksia ja ideoita eri aiheista (paljon toiveita): lasten ja nuorten toiminta, kyläläisten aktivointi ja osallistaminen, hankkeet (esim. valokuitu), nuorten aktivointi mukaan toimintaan (useita vastauksia!), toiminta poikkeusoloissa, uudet ideat, markkinointi.
- Tukea tapahtumien järjestämiseen. Näkyvyyttä tapahtumille.
- Apua hankkeiden ideointiin, hakemiseen ja toteuttamiseen, rahoitusapu (hankeviippi).
- Vertaistuki eri kylätoimijoille. Ideointiapu.
- Uusia asukkaita kylälle, tonttien tarjoaminen ja mainostaminen.
- Apua lausuntojen tekoon.
- Yhteishankinta sopivalle ohjelmalle jäsenrekisteriksi ja taloudenhoitoon.

Millaisissa asioissa kylien etuja pitäisi erityisesti valvoa?

- Kouluja ei saa lakkauttaa. Myös muut kokoontumis-, kohtaamis- ja harrastuspaikat ovat tärkeitä säilyä.
- Kansalaisopistojen yms. toiminta kylillä täytyy jatkua.
- Nuorten toiminnalle tukea.
- Vanhuksille kyydityksiä palveluihin. Liikkuvia palveluja kylille.
- Tiestön kunto ja muu infra (sis. valokuitujen rakentuminen)
- Etteivät kunnat unohtaisi kyliä
- Pankki- ja taloudenhoitokulujen kohtuullisuus
- Asumismahdollisuuksia kylillä jatkossakin. Esim. tonttitarjonta.

Millaisista asioista toivoisitte meiltä tietoa?

- Tuet, rahoitukset (useita vastauksia!). Asiantuntijoita kylille kertomaan hankkeista.
- Katsauksia muiden kylien toimintaan, hyvät vinkit jakoon
- Yhdistysten lakisääteiset asiat.
- Viestintäopetus ja tuki: kotisivut, kokousten pitäminen etänä (mitä laitteita kylätalolle)
- "Kiitoksia kovasti teille kaikesta, mitä teette! Ei teissä ole vika, jos kylillä "nukutaan"!"